

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Faisala Husseiniho a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **J. B.**, zast. advokátem Mgr. Mariánem Byszowiecem, Husova 722/13, Plzeň, proti žalovanému: **ředitel Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje**, Výškovická 40, Ostrava, zast. advokátkou JUDr. Helenou Strachotovou, Matiční 730/3, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2021, čj. HSOS-741-82/2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2023, čj. 25 Ad 7/2021-47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl v minulosti zaměstnán jako hasič z povolání. Při výkonu tohoto povolání utrpěl v roce 2001 služební úraz, následkem kterého musel podstoupit operaci *výhřezu meziobratlové ploténky L5/S1*. Po této operaci došlo ke stabilizaci žalobcova zdravotního stavu, díky které mohl žalobce i přes jistá omezení pokračovat ve výkonu hasičské služby až do roku 2009, kdy se jeho zdravotní stav opět zhoršil. K výraznému zhoršení žalobcova zdravotního stavu dále došlo v létě 2015, kdy musel podstoupit další operaci; tentokrát *výhřezu meziobratlové ploténky L2/3*. Žalobce i nadále trpí především bolestmi bederní páteře a končetin.

[2] Začátkem roku 2017 podal žalobce žádost o náhradu věcné škody ve výši 571 340 Kč. V létě roku 2017 žalobce dále požádal o náhradu za bolest ve výši 75 000 Kč a úhradu nákladů na vyhotovení znaleckého posudku ve výši 2 950 Kč. Obě řízení byla spojena do jediného řízení. Pro přehlednost NSS již na tomto místě uvádí, že žalobci byla hasičským sborem částečně přiznána náhrada věcné škody. Hasičský sbor žalobci naopak nepřiznal náhradu za bolest ani úhradu nákladů na vyhotovení znaleckého posudku, kterých se žalobce v navazujících řízeních domáhá. NSS se v nynějším řízení tedy zabývá pouze náhradou za bolest a úhradou nákladů na vyhotovení znaleckého posudku.

[3] Ve stručné žádosti o náhradu za bolest žalobce uvedl, že se náhrady dovolává v souvislosti s utrpěním služebního úrazu v roce 2001. Ohledně přímé souvislosti mezi služebním úrazem a svým zdravotním stavem žalobce odkázal na rozhodnutí čj. HSOS-12458-11/2012 a dále k žádosti přiložil kopii znaleckého posudku vypracovaného znalkyní MUDr. Matějí.

[4] Hasičský sbor nechal v původním řízení vyhotovit znalecký posudek MUDr. Hona, v němž znalec uvedl, že zhoršení zdravotního stavu žalobce od roku 2015 nelze dávat do přímé souvislosti se služebním úrazem z roku 2001; totéž platí o výhřezu meziobratlové ploténky operovaném v roce 2015, k němuž došlo následkem postupných degenerativních změn. Hasičský sbor tedy žalobcovy žádosti zamítl.

[5] Žalobce podal žalobu ke krajskému soudu, ve které oponoval, že hasičský sbor nezohlednil, že byl po dobu výkonu služby (zejména v letech 2008–2009) zařazován v rozporu se svým zdravotním omezením. Toto chybné zařazování žalobce považoval za spojovací prvek mezi služebním úrazem z roku 2001 a současným zdravotním stavem. S jeho argumentací se ztotožnil krajský soud, který rozhodnutí žalovaného zrušil rozsudkem ze dne 11. 6. 2019, čj. 25 Ad 13/2018-36. Následně žalovaný zrušil prvostupňové správní rozhodnutí a věc hasičskému sboru vrátil k novému projednání.

[6] V novém řízení hasičský sbor ustanovil znalce MUDr. Filipa, který ve svém znaleckém posudku dospěl k závěru, že neexistuje příčinná souvislost mezi služebním úrazem žalobce z roku 2001 či výkonem služby v letech 2002–2009 a novým poškozením zdraví (výhřezem meziobratlové ploténky L2/3 v roce 2015). Hasičský sbor tedy i napodruhé zamítl žalobcovy požadavky a výsledek správního řízení tentokrát již potvrdil i krajský soud, který zamítl žalobcovu žalobu nyní přezkoumávaným rozsudkem.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti

[7] Žalobce (*stěžovatel*) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, kterou postavil na čtyřech kasačních námitkách. Úvodem namítl, že znalecký posudek MUDr. Filipa je nepřezkoumatelný, protože neobsahuje výčet podkladů, z kterých znalec vycházel. Hasičský sbor prý při zadání znaleckého posudku MUDr. Filipovi nesprávně naformuloval otázky a znalecké posudky MUDr. Hona a MUDr. Filipa jsou prý rovněž rozporné. V posledku stěžovatel nesouhlasil se závěrem, že by se na jeho zdravotním stavu nijak nepodepsala hasičská služba.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

pokračování

[9] Před samotným hodnocením věci NSS shrnuje, že jádrem zdejšího sporu jsou závěry dvou znaleckých posudků, které nechal vyhotovit hasičský sbor – první znalecký posudek MUDr. Hona a druhý znalecký posudek MUDr. Filipa, který nechal hasičský sbor vyhotovit po zrušení jeho rozhodnutí krajským soudem. Stěžovatel nadále trvá na svém závěru, že veškeré jeho zdravotní potíže (včetně výhřezu meziobratlové ploténky L2/3 operovaného v roce 2015) pochází ze služebního úrazu z roku 2001 a dalšího (kvůli stěžovatelovým zdravotním omezením nesprávného) výkonu hasičské služby. Znalecké posudky tento stěžovatelův závěr vyvracely, a proto s nimi stěžovatel polemizuje.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

III. A *K údajné nepřezkoumatelnosti znaleckého posudku MUDr. Filipa způsobené chybějícím výčtem podkladů, ze kterých znalec vycházel*

[11] Podle stěžovatele je znalecký posudek MUDr. Filipa nepřezkoumatelný, protože neobsahuje přesný výčet podkladů, ze kterých znalec vycházel. Stěžovatel rovněž nerozumí tomu, jak by mohl označit případné znalcem opomenuté podklady, když předně neví, z jakých podkladů znalec vycházel. Tuto aktivitu po něm nesprávně vyžadoval krajský soud.

[12] Jak připouští sám stěžovatel v kasační stížnosti a jak shodně uvedl i krajský soud v bodu 10 svého rozsudku, ke dni zpracování znaleckého posudku nebyl výčet podkladů jeho povinnou náležitostí. I podle NSS navíc výčet podkladů, ze kterých znalec vycházel, vyplývá z usnesení ředitele kanceláře hasičského sboru ze dne 22. 4. 2020, kterým hasičský sbor ustanovil MUDr. Filipa jako znalce a uložil mu zodpovězení znaleckých otázek. MUDr. Filip navíc na s. 2 svého posudku přesvědčivě vysvětlil, proč neuvedl obsáhlý výčet podkladů, ze kterých vycházel, neboť uvedl, že podklady o zdravotním stavu stěžovatele čítají několik set stran a že ve svém posudku vycházel kromě jiného i ze starších posudků stěžovatelova zdravotního stavu, které obsahují podrobnou dokumentaci stěžovatelova zdravotního stavu od 90. let minulého století. Z předložených podkladů proto MUDr. Filip vybral pouze podklady a informace rozhodné pro zodpovězení položených otázek. Takovému postupu nemá NSS co vytknout, a námitka proto nemůže být důvodná.

[13] Dle NSS není důvodní ani druhá dílčí kasační námitka, dle které krajský soud po stěžovateli nesprávně požadoval, aby označil případné opomenuté podklady. NSS stěžovatele upozorňuje, že české správní soudnictví je založeno na zásadě dispoziční, dle které je stěžovatel povinen v kasační stížnosti uvést důvody, pro které napadá rozhodnutí žalovaného správního orgánu, resp. správního soudu [především § 5 ve spojení s § 71 odst. 1 písm. d) a e) a § 106 odst. 1 s. ř. s.]. V nynější věci musí mít stěžovatel sám nejlepší přehled o všech lékařských dokumentech vzniklých ve spojitosti s jeho vleklými zdravotními potížemi. Jak NSS uvedl v předchozím bodu, ze znaleckého posudku MUDr. Filipa je dostatečně zřejmé, z jakých podkladů MUDr. Filip vycházel, a proto stěžovateli ani podle NSS nic nebránilo, aby upozornil na konkrétní podklady a z nich plynoucí závěry, které podle stěžovatelova názoru MUDr. Filip ve svém znaleckém posudku opomněl.

III. B *K údajně nesprávně naformulovaným znaleckým otázkám*

[14] Dále stěžovatel namítl chybnou formulaci znaleckých otázek, které hasičský sbor stanovil MUDr. Filipovi k zodpovězení. Původní znalecký posudek MUDr. Hona totiž jako příčinu výhřezu meziobratlové ploténky v roce 2015 stanovil degenerativní změny stěžovatelovy páteře. Podle stěžovatele tak bylo namístě vysvětlit vznik těchto degenerativních změn, resp. skutečnost, zda a případně v jakém poměru se na vzniku a rozvoji těchto degenerativních změn podílel další výkon služby žalobce v bezpečnostním sboru a jeho fyzická zátěž v důsledku porušení povinnosti hasičského sboru přidělovat mu práci v souladu s jeho zdravotní způsobilostí.

[15] V usnesení ze dne 22. 4. 2020 stanovil ředitel kanceláře hasičského sboru MUDr. Filipovi k zodpovězení tři otázky, a sice:

- Existuje příčinná souvislost mezi služebním úrazem poškozeného ze dne 8. 3. 2001 (výhřez meziobratlové ploténky L5/S1) a novým poškozením zdraví popisovaným MUDr. Evou Matějů, Ph.D., v jejím znaleckém posudku ze dne 9. 7. 2017 jako výhřez bederní meziobratlové ploténky L2/3 v roce 2015 (operován 4. 11. 2015)? A pokud ano, lze služební úraz poškozeného z roku 2001 považovat za rozhodující příčinu výhřezu bederní meziobratlové ploténky L2/3 v roce 2015?
- Lze výkon služby poškozeným po služebním úrazu v roce 2001 do doby jeho propuštění ze služebního poměru v roce 2010 (zejména pak výkon služby v letech 2008 a 2009, viz přiložená dokumentace) považovat za příčinu, resp. rozhodující příčinu vzniku výše popsaného výhřezu bederní meziobratlové ploténky L2/3 poškozeného v roce 2015?
- Pokud by nebyl rozhodující příčinou vzniku výhřezu bederní meziobratlové ploténky L2/3 poškozeného v roce 2015 jeho služební úraz ze dne 8. 3. 2001 ani výkon služby poškozeným následující po tomto služebním úrazu (a zejm. v letech 2008 a 2009), jakou shledáváte příčinu tohoto poškození zdraví popsaného znaleckým posudkem MUDr. Evy Matějů, Ph.D., ze dne 9. 7. 2017?

[16] Po prostudování znaleckých posudků MUDr. Hona a Filipa dospěl NSS k závěru, že tato námitka není důvodná. Otázky naformuloval hasičský sbor vzhledem k předmětu projednávané věci správně a znalci otázky v potřebném rozsahu zodpověděli.

[17] MUDr. Hon ve svém znaleckém posudku (to ostatně stěžovatel ani nezpochybňuje) opakovaně dospěl k závěru, že výhřez meziobratlové ploténky v roce 2015 byl způsoben postupnými degenerativními změnami stěžovatelovy páteře (srov. především odpovědi na otázky 1 až 3 znaleckého posudku). Na tyto závěry navázal ve svém znaleckém posudku MUDr. Filip, který v odůvodnění odpovědi na otázky č. 1 a 2 uvedl, že stěžovatel měl v roce 2009, kdy byl vyřazen z práce hasiče, klinické potíže pouze v úseku L5/S1. Další úseky páteře měly v roce 2009 nález přiměřený věku. Akutní zhoršení nových potíží ve smyslu později diagnostikovaného a operovaného výhřezu ploténky L2/3 vznikly nejpravděpodobněji v roce 2015 v souvislosti s dlouhou statickou zátěží akcentovanou jízdou vlakem (potíže s ploténkou L2/3 se stěžovateli objevily zhruba 4 dny po jeho cestě vlakem – s. 3 posudku MUDr. Filipa). Výhřez ploténky nově postihl neoperovanou část páteře L2/3, kde v roce 2009 nebylo diagnostikováno žádné závažné postižení. Z těchto důvodů nelze dát do přímé souvislosti léčbu výhřezu ploténky L5/S1 v roce 2001 s výhřezem ploténky L2/3 v roce 2015. Současně díky těmto zjištěním nelze označit výkon služby do roku 2009 jako rozhodující příčinu vzniku výhřezu ploténky L2/3 v roce 2015. S velkou pravděpodobností by k výhřezu ploténky L2/3 v roce 2015 došlo i bez předchozí intervence

pokračování

v prostoru L5/S1 v roce 2001, vzhledem k postupnému rozvoji degenerativních změn páteře daných přirozeným průběhem stárnutí organismu v čase.

[18] Z obsáhle citované pasáže znaleckého posudku MUDr. Filipa zřetelně vyplývají tři podstatné závěry, a sice 1) služební úraz a s ním spojenou léčbu výhřezu ploténky z roku 2001 nelze dát do přímé souvislosti s výhřezem ploténky z roku 2015; 2) výkon služby do roku 2009 nelze označit jako rozhodující příčinu vzniku výhřezu ploténky v roce 2015; 3) k výhřezu ploténky v roce 2015 by s velkou pravděpodobností došlo i bez úrazu z roku 2001, a to kvůli postupnému rozvoji degenerativních změn páteře daných přirozeným průběhem stárnutí organismu v čase. Ani tato námitka tedy není důvodná.

III.C K údajným rozporům mezi znaleckými posudky

[19] Stěžovatel rovněž namítl údajné rozpory mezi znaleckým posudkem MUDr. Hona a MUDr. Filipa. Konkrétně upozornil, že MUDr. Hon označil jako příčinu výhřezu ploténky v roce 2015 degenerativní změny. MUDr. Filip označil jako příčinu výhřezu ploténky dlouhou statickou zátěž způsobenou cestou vlakem.

[20] Ani tato námitka není důvodná. Znalecké posudky nejsou v rozporu, naopak posudek MUDr. Filipa vhodně navazuje na posudek MUDr. Hona a doplňuje jej dle požadavků původního zrušujícího rozsudku krajského soudu. Z obou posudků je zřejmé, že oba znalci označili jako příčinu výhřezu ploténky z roku 2015 právě degenerativní změny páteře dané přirozeným průběhem stárnutí organismu v čase (srov. odpovědi na otázky 1 až 3 posudku MUDr. Hona a poslední větu odůvodnění odpovědi na otázku č. 1 a 2 posudku MUDr. Filipa). MUDr. Filip ve svém posudku dokonce uvedl, že stěžovatel se s bolestmi zad léčil opakovaně již od roku 1984, přičemž již zde spočívala příčina jeho zdravotních potíží nejpravděpodobněji na podkladě funkčních a degenerativních změn bederní páteře (s. 3 první odstavce znaleckého posudku MUDr. Filipa).

[21] Na tomto závěru nemění nic ani skutečnost, že MUDr. Filip v odpovědi na otázku č. 1 a 2 svého posudku dále skutečně uvedl, že akutní zhoršení nových potíží ve smyslu později diagnostikovaného a operovaného výhřezu ploténky L2/3 vznikly nejpravděpodobněji v roce 2015 v souvislosti s dlouhou statickou zátěží způsobenou jízdou vlakem. Tento závěr MUDr. Filipa totiž nemění nic na tom, že původ stěžovatelových potíží spočíval v degenerativních změnách páteře daných přirozeným průběhem stárnutí organismu v čase. Postupné degenerativní změny stěžovatelovy páteře se poté konkrétně projeví v roce 2015 jako výhřez stěžovatelovy další ploténky, a to patrně v reakci na jeho dlouhou cestu vlakem spojenou s dlouhým sezením a statickou zátěží v bederní oblasti. Degenerativní změny stěžovatelovy páteře tedy představují primární původ stěžovatelových obtíží, který se v důsledku jeho cesty vlakem a s ní spojenému nadměrnému zatížení bederní oblasti konkrétně projevil výhřezem druhé ploténky.

III.D K údajně nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu

[22] V posledku stěžovatel nesouhlasil se závěrem znaleckých posudků, že by se na jeho zdravotním stavu nijak nepodepsal téměř desetiletý (a podle stěžovatele vadný) výkon hasičské služby po služebním úrazu z roku 2001. Podle stěžovatele tedy nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav.

[23] NSS především upozorňuje na obecnost této kasační námitky, ve které stěžovatel neuvedl žádná tvrzení či důkazy, kterými by polemizoval se závěry znaleckých posudků. NSS zde proto pouze zopakuje, že oba znalecké posudky se shodly v tom, že primární příčina stěžovatelových potíží spočívá v degenerativních změnách jeho páteře způsobených plynutím času. MUDr. Filip se ve svém posudku (na příkaz původního zrušujícího rozsudku krajského soudu) zabýval dále právě i možným vlivem stěžovatelova zaměstnání na jeho zdravotní stav, i zde však dospěl k závěru, že výkon hasičské služby nebylo možné považovat za rozhodující příčinu výhřezu ploténky v roce 2015 (odpovědi na otázky č. 1 a 2 znaleckého posudku). Protože stěžovatel nenabídl žádnou konkurující argumentaci, nemohl se NSS touto námitkou blíže zabývat. Pouze pro úplnost tak NSS zmiňuje, že shora vzpomenutý posudek MUDr. Matějů se nezabýval příčinnou souvislostí mezi služebním úrazem stěžovatele a „novým“ poškozením zdraví v roce 2015. Ostatně v tomto smyslu stěžovatel neargumentoval ani v žalobě, ani v kasační stížnosti. Ani z tohoto hlediska se proto nenabízí žádná argumentace, která by podpořila stěžovatelovo tvrzení o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] NSS tedy neshledal jako důvodnou žádnou kasační námitku, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s.).

[25] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Ačkoli žalovaný v kasačním řízení úspěšný byl a rovněž byl zastoupen advokátkou (srov. č. l. 16 spisu NSS), ani jemu NSS náhradu nákladů řízení nepřiznal. Předmět nynější věci spadl do jeho běžné úřední činnosti, přičemž v kasačním řízení navíc neprojevil žádnou aktivitu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. ledna 2024

Ondřej Mrákota
předseda senátu